

KAVERITAIIDOT

Mitä kaveritaidot ovat?
Miten lapsen kaveritaitoja voidaan tukea?

Tiina Mattila

Varhaiskasvatuksen erityissosionomi

Nokian kaupunki, varhaiskasvatus

MITÄ KAVERITAIIDOT OVAT?

Kaveritaidoilla tarkoitetaan sosiaalisia taitoja, eli niitä taitoja joita tarvitsemme, kun olemme vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa. Kaveritaitojen pohjana on itsetuntemus ja itsemyötätunto, jotka lisäävät luottamusta ja empatiaa itseä ja muita kohtaan.

Kaveritaitoja ovat muun muassa:

kyky keskustella ja ilmaista itseään

Kyky kuunnella toista

kyky samaistua toiseen ja ottaa muut huomioon

kyky ilmaista omia mielipiteitä rakentavalla tavalla sekä ottaa huomioon ja hyväksyä erilaiset näkökulmat

kyky sanoa ei

kyky pyytää ja antaa apua

lojaalius ja luotettavuus

Kaveri- ja sosiaalisia taitoja tarvitaan siis paitsi uusiin ihmisiin tutustumiseen ja ystäväsuhteiden ylläpitämiseen myös esimerkiksi koulussa, parisuhteessa ja työelämässä.

Lähde: [Kaveritaidot ovat harjoiteltavia taitoja | Opetushallitus \(oph.fi\)](https://oph.fi/)

VANHEMMUUS KAVERISUHTEIDEN TUKENA

- Vanhemmat ovat erittäin tärkeitä lapselle kaverisuhteiden opettelussa.
- Hyvä vuorovaikutus lapsen ja vanhemman väillä luo pohjan lapsen sosiaalisille taidoille.
- Arvostus ja ymmärrys omaksutaan varhaisessa vuorovaikutuksessa vanhempien ja perheen muiden jäsenten kanssa.
- Kokemukset hyvistä ja onnistuneista hetkistä omassa perheessä, luo pohjaa ja turvallisuutta haastavienkin kokemusten vastaan ottamiseen ja niistä yli pääsemiseen.
- Vuorovaikutukseen liittyvät tunnetaitojen ja itsesäätelyn opettelu!

Tiina Mattila/ Varhaiskasvatuksen erityissosionomi/ Nokian kaupunki

ALLE KOULUIKÄINEN

- Kaverisuhteissa korostuvat leikit, hauskuus, ilot ja surut.
- Kaverin kanssa yhteinen tekeminen on tärkeintä.
- Toisen kanssa leikkiin ryhtyminen, leikkivälineiden jakaminen ja vuorottelu, oman vuoron odottaminen tarvitsevat vielä paljon aikuisen tukea ja ohjausta.
- Se, että toinen haluaa leikkiä eri leikkiä tai leikin pitäisi muuttua, voi vielä harmittaa kovasti ja sitä harjoitellaan ahkerasti.
- Tunne- ja itsesäätelytaitojen harjoittelu, mm. ahkera sanoittaminen ja kuvittaminen auttavat lasta.
- Toistojen määrää ei kannata laskea! Itsesäätelytaidot kehittyvät hitaasti.
- Omien voimavarojen huomioiminen aikuisella on tärkeää ja rauhallisuus ja johdonmukaisuus auttaa aina lasta enemmän.
- Positiivinen palaute: ”Osasitpa hienosti odottaa”, ”Olitpa taitava tässä”, ”Huomasin, että sinua harmitti kovasti, mutta osasit hienosti tehdä palapelin loppuun” – Jo yrittäminen kannattaa havaita ja huomioida!

OPPIMISEN AIKAA

- Kaverisuhteissa korostuvat sosiaaliset taidot ja tunnetaidot.
- Kaveri ei aina ole samaa mieltä tai ajattele samastakaan asiasta samoin. Harjoitellaan erimielisyyksien sopimista ja toisen ymmärtämistä.
- Toisen huomioiminen kehittyy hiljalleen
- Tärkeää on tukea lasta havainnoimalla ja olemalla kiinnostunut lapsen asioista, kuitenkin tilaa antaen.
- Haasteisimmissa hetkissä ymmärryksen ja luottamuksen osoittaminen lapselle positiivisen kannustamisen ja onnistumisien sanoittamisen kautta tukee lasta.
- Kannusta, mutta anna tilaa ja vältä liiallista ”tietämistä”. Osallista lapsi kertomaan miten hän asian näkee. Kaikkeen ei myöskään tarvitse löytää aina vastausta! Vastausta voi pohtia yhdessä.
- Jos tunteet ovat pinnassa, kannattaa kaikkien ensin rauhoittua ja selvittelyn aika on vasta sitten. Anteeksi pyytämisen ajoitusta on hyvä miettiä.
- Aikuinen tunnistaa itse omat tunteensa, mahdollisesti omasta kokemuksestaan kumpuavat kipeätkin kokemukset ja osaa säädellä niitä lapsen kanssa toimiessa!

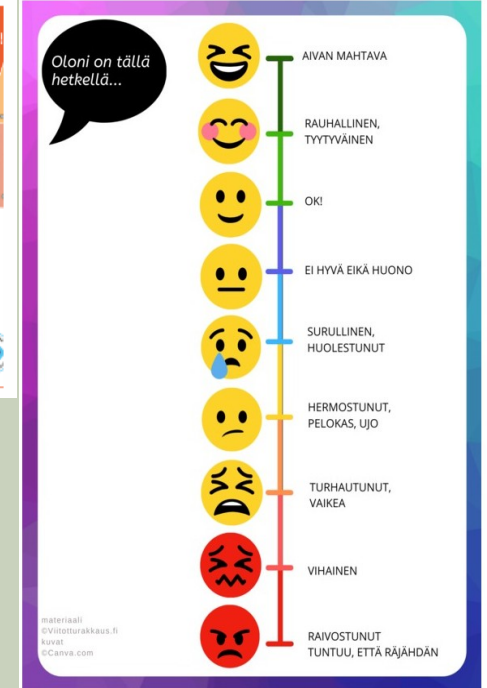
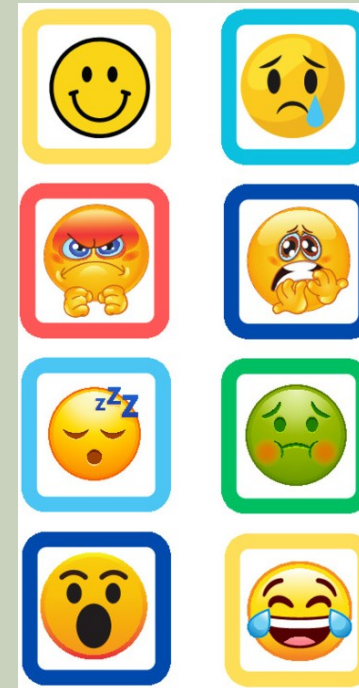
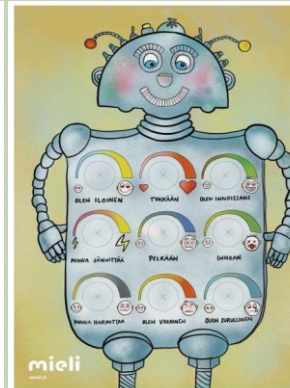
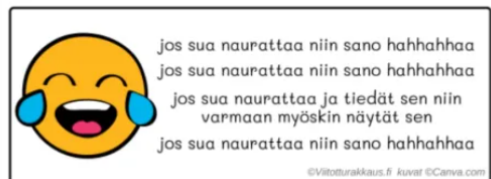
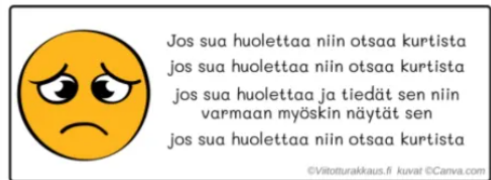
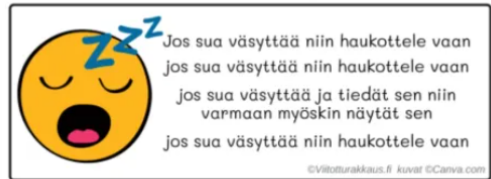
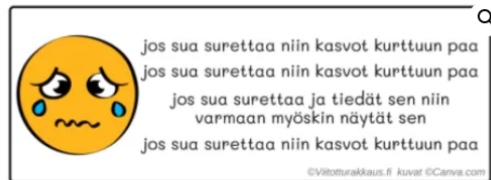

KEINOJA

- Tunnekortit, -pelit ja -kirjat auttavat sanallistamaan ja tekemään näkyväksi
- Arjen tilanteissa vuorottelu ja toisen huomioiminen (ensi-sitten)
- Arjen tilanteissa asioiden, ilmiöiden ja tapahtumien sanoittaminen
- Sääntöleikeissä, ryhmäliikunnassa tai tanssitunneilla sääntöjen noudattaminen
- Oman ja toisen tilan kunnioittaminen harjaantuu hiljalleen
mm. keholliset harjoitukset, satuhieronta, sääntöleikit
- Piirtäminen tai kuvat voivat helpottaa lasta pitämään mielessä sovitut tavat toimia
- Kaveritreffit ja yhdessä tekeminen erilaisissa ympäristöissä
- Lapsen mielenkiinnon kohteet motivoivat osallistumaan
- Hyvän huomioiminen ja positiivinen kannustus ja eteenpäin katsominen

TUNNEKORTTEJA

[MAHTI-tunnekortit | Tukiliitto](#)

[Tunnetarvot lapsille - MIELI ry](#)

[Tunnelaulu: Emojit - Viitottu Rakkaus](#)

[Lue mulle! -tunnekortit - Pukstaavi](#)

[8. Tunnemittari | Mielenterveystalo.fi](#)

ERILAISET TOIMIJAT

PERRUSTAPEET Eli MOTIIIVIT

ESIM.

Sosiaalisten kontaktien tarve

Korkea ----- Matala

Korkea: Kaipaa muiden seuraan ja viihtyy keskipisteenä

Matala: Haluaa olla yksi, ei tarvetta olla muiden kanssa

Fyysinen aktiivisuus

Korkea ----- Matala

Korkea: Dynaamisuus, nauttii liikunnasta, fyysinen kunto ja aktiivisuus tärkeää. Rauhoittuminen ja rentoutuminen liikunnan kautta

Matala: Liikkumattomuus, rentoutuminen lepäämällä, paikallaan pysyminen ja rauhallisuus

- Aikuisen rooli ja asennoituminen?
- Huoli kaverisuhteista?
- Tulkinnat tilanteista?

Jos lapsella ei ole luonnostaan korkea sosiaalisten kontaktien tarve, hän helposti jää seurailemaan aluksi ja ei viihdy isoissa ryhmissä.

Asiat luonnistuvat paremmin pienissä ryhmissä ja vähemmässä huomiossa.

Leikkiin ryhtyminen isossa porukassa voi haastaa, pelottaa ja jännittää. Lapsi haluaakin usein valita mieluummin leikin itsekseen. Ja kokee omat puuhat turvalliseksi ja viihtyy niissä.

Joskus lapsen voi olla vaikea liittyä seurapeleihin, ryhmäliikuntaan ja leikkeihin. Syynä voi olla matala liikkumisen tai sosiaalisten kontaktien tarve.

Hän pitää rauhallisista leikeistä ja yrittää vältellä sellaisia leikkejä, joissa on vauhtia tai aktiivista menoa.

HUOM! Nämä ovat yhtä hyvin vahvuuksia! Osa itsehillintää, luonnollista arviokyvyn kasvua ja oman tarpeen tunnistamista...

ERILAISET TOIMIJAT

TEMPERAMENTTIPIIRTEET

ESIM.

AKTIIVISUUS

Vähäinen aktiivisuus, ----- Hyvin aktiivinen
passiivisuus

LÄHESTYMINEN JA VETÄYTYMINEN

Lähestyy helposti uusia asioita ----- Vetäytyy helposti

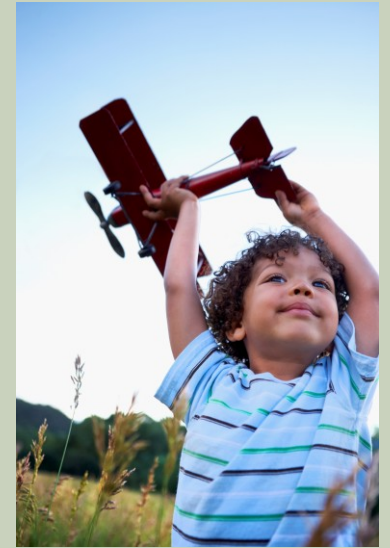
SOPEUTUVUUS

Hitaasti sopeutuva ----- Hyvin sopeutuva

SINNIKKYYS

Vähäinen sinnikkyys, lyhytjänteinen-----Hyvin sinnikäs

- ✓ Aktiivinen lapsi on helposti innostettavissa ja lähtee mukaan helposti.
- ✓ Jos lapsi epäröi tai ei heti halua lähteä mukaan, voi kyse olla puhtaasti omasta piirteestä.
- ✓ Toisille lapsille on helpottavaa **saada aikaa sopeutumiseen** ja usein ”tuputtaminen” vain lisää vastahankaa.
- ✓ Lapsi voi olla joskus hyvin ehdoton (huom. myös ikäkaudet!), mutta kyseessä ei välttämättä ole tahtojen asia, vaan **uuden asian jännitys ja epätietoisuus** voi vaikuttaa taustalla lapsen toimintaan.

VINKKEJÄ JA LINKKEJÄ

- [Kaveritaitoja ja vanhemmuutta - Mannerheimin Lastensuojeluliitto \(mll.fi\)](https://mll.fi)
- [etusivu - Viitottu Rakkaus](#)
- [Kaveritaidot & tunteet - Viitottu Rakkaus](#)
- [KAVERITAI DOT | Mielenterveystalo.fi](#)
- [Kaveritaidot-verkkovanhempainilta 2.10.2023 \(MLL & Arla\) Tallenne - Mannerheimin Lastensuojeluliitto](#)
- [Vanhempi päiväkotikäisen lapsen kaverisuhteiden tukena - Mannerheimin Lastensuojeluliitto \(mll.fi\)](#)
- [2024-kaverit-maailman-paras-juttu](#)

